

проф. др СЛОБОДАН Н. СВОРЦАН
Правни факултет Крагујевац

КОМЕНТАР ЗАКОНА О НАСЛЕЂИВАЊУ СРБИЈЕ

СА СУДСКОМ ПРАКСОМ

ПРВО ИЗДАЊЕ

УНИВЕРЗИТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

др СЛОБОДАН Н. СВОРЦАН

**РЕДОВНИ ПРОФЕСОР
ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА
У КРАГУЈЕВЦУ**

**КОМЕНТАР
ЗАКОНА О НАСЛЕЂИВАЊУ
СРБИЈЕ**

СА СУДСКОМ ПРАКСОМ

ПРВО ИЗДАЊЕ

**КРАГУЈЕВАЦ
2004.**

КОМЕНТАР ЗАКОНА О НАСЛЕЂИВАЊУ СРБИЈЕ СА СУДСКОМ ПРАКСОМ

прво издање

Издавач:

**ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ
КРАГУЈЕВАЦ**

За издавача:

**Проф. др РАДОВАН ВУКАДИНОВИЋ
декан Правног факултета у Крагујевцу**

Уредник:

ЛЕНКА СВОРЦАН

Рецензенти:

**др ГОРДАНА СТАНКОВИЋ
редовни професор Правног факултета у Нишу
ЉУБОДРАГ ПЉАКИЋ
судија Врховног суда Србије**

Лектура и коректура:

АЛЕКСАНДАР СВОРЦАН

Ликовна обрада корица:

ДИМИТРИЈЕ МИЛИЋ

Компјутерска обрада:

ДИМИТРИЈЕ МИЛИЋ

Штампа:

**ОФСЕТ - ПРЕС
КРАЉЕВО**

Тираж:

1000 примерака

Copyright©Слободан Н. Сворцан

Сва права задржана. Није дозвољено да се део или целина ове књиџе сними, емитује или репродукује на било који начин, укључујући фотокопирање, фототрафисање, магнећни запис или било који дрући вид записа, без претходне дозволе издавача.

САДРЖАЈ

ПРЕДГОВОР	5
Глава прва	7
ОПШТЕ ОДРЕДБЕ	7
ПРЕДМЕТ НАСЛЕЂИВАЊА	7
I Предмет наслеђивања	7
II Појам заоставштине	8
III Састав заоставштине	9
IV Предмети домаћинства	11
1. Правна природа овог права и његов значај	12
2. Шта све спада у предмете домаћинства?	12
3. Лица којима припадају предмети домаћинства, и услови стицања овог права	15
4. Права која се стичу на предметима домаћинства	17
5. Поступак у вези предмета домаћинства	17
6. Деоба предмета домаћинства	18
ОСНОВИ НАСЛЕЂИВАЊА	22
СПОСОБНОСТ ЗА НАСЛЕЂИВАЊЕ	23
НЕДОСТОЈНОСТ ЗА НАСЛЕЂИВАЊЕ	24
I Појам и последице недостојности	25
II Разлози недостојности	25
1. Недостојност због убиства или покушаја убиства оставиоца (став 1. тачка 1.)	27
2. Недостојност због противправног утицања на вољу оставиоца при сачињавању, измени или опозивању завештања (став 1. тачка 2.)	27
3. Недостојност због спречавања остварења оставиочеве последње воље (став 1. тачка 3.)	29
4. Недостојност због тежег огрешења о законску обавезу издржавања оставиоца. (став 1. тачка 4.).	31

5. Недостојност због ускраћивања нужне помоћи (став 1. тачка 4.)	32
6. Недостојност због избегавања дужности одбране земље (став 1. тачка 5.)	34
III Поступак суда	35
ПРЕСТАНАК НЕДОСТОЈНОСТИ	36
ПОЛОЖАЈ ПОТОМАКА НЕДОСТОЈНОГ	37
НАСЛЕДНА ПРАВА СТРАНАЦА	38
Глава друга	40
НАСЛЕЂИВАЊЕ НА ОСНОВУ ЗАКОНА	40
I ЗАКОНСКИ НАСЛЕДНИЦИ	40
КРУГ ЗАКОНСКИХ НАСЛЕДНИКА	40
ШЕМА СТЕПЕНА КРВНИХ СРОДНИКА ПРАВА ЛИНИЈА	42
ШЕМА СТЕПЕНА КРВНИХ СРОДНИКА ПОБОЧНА ЛИНИЈА	43
1. ПРВИ НАСЛЕДНИ РЕД	44
ОСТАВИОЧЕВИ ПОТОМЦИ И БРАЧНИ ДРУГ	44
I Основна правила	44
II Повећање наследног дела оставиочеве деце	45
ПРАВО ПРЕДСТАВЉАЊА	50
АКО ОСТАВИЛАЦ НЕМА ПОТОМСТВА	50
ШЕМА I (ПРВОГ) НАСЛЕДНОГ РЕДА У НАШЕМ ПРАВУ	52
2. ДРУГИ НАСЛЕДНИ РЕД	53
ОСТАВИОЧЕВ БРАЧНИ ДРУГ И РОДИТЕЉИ	53
АКО ОСТАВИОЧЕВИ РОДИТЕЉИ ИМАЈУ ПОТОМСТВО	54
АКО ОСТАВИОЧЕВ РОДИТЕЉ НЕМА ПОТОМСТВА	55
АКО ОСТАВИОЧЕВИ РОДИТЕЉИ НЕМАЈУ ПОТОМСТВА	55
ШЕМА II (ДРУГОГ) НАСЛЕДНОГ РЕДА У НАШЕМ ПРАВУ	56
3. ТРЕЋИ НАСЛЕДНИ РЕД	57
ОСТАВИОЧЕВИ ДЕДОВИ И БАБЕ	57
ПРАВА ДЕДЕ И БАБЕ ИСТЕ ЛОЗЕ	58
АКО ДЕДА И БАБА ИСТЕ ЛОЗЕ НЕМАЈУ ПОТОМСТВА	59
ШЕМА III (ТРЕЋЕГ) НАСЛЕДНОГ РЕДА У НАШЕМ ПРАВУ	59
4. ЧЕТВРТИ НАСЛЕДНИ РЕД	60
ОСТАВИОЧЕВИ ПРАДЕДОВИ И ПРАБАБЕ	60
	621

ШЕМА IV (ЧЕТВРТОГ) НАСЛЕДНОГ РЕДА У НАШЕМ ПРАВУ	62
5. ОСТАЛИ НАСЛЕДНИ РЕДОВИ	63
ОСТАВИОЧЕВИ ОСТАЛИ ПРЕЦИ	63
6. РЕПУБЛИКА СРБИЈА КАО ЗАКОНСКИ НАСЛЕДНИК	63
КАД И КАКО РЕПУБЛИКА СРБИЈА НАСЛЕЂУЈЕ	63
II ПОСЕБНА ПРАВИЛА ЗА НЕКЕ ЗАКОНСКЕ НАСЛЕДНИКЕ	64
1. ОСТАВИОЧЕВ БРАЧНИ ДРУГ	64
КАДА БРАЧНИ ДРУГ ГУБИ ПРАВО ЗАКОНСКОГ НАСЛЕЂИВАЊА	64
А) ПОВЕЋАЊЕ НАСЛЕДНОГ ДЕЛА БРАЧНОГ ДРУГА У ДРУГОМ НАСЛЕДНОМ РЕДУ	72
УСЛОВИ	72
I Материјално правни услови за конституисање доживотног уживања	72
II Обим права доживотног уживања	74
III Начин конституисања доживотног уживања	77
IV Рокови у којима се захтев може истаћи	78
V Правна природа и садржина права доживотног уживања	78
VI Стицање у својину целокупне заоставштине (ст. 2.)	79
НЕНАСЛЕДИВОСТ ПРАВА	81
ПРЕИНАЧЕЊЕ И УКИДАЊЕ ДОЖИВОТНОГ УЖИВАЊА	82
I Преиначење права доживотног уживања у доживотну ренту	82
II Обезбеђење права доживотног уживања	85
III Укидање доживотног уживања и доживотне ренте (став 2. и 3.)	85
Б) СМАЊЕЊЕ НАСЛЕДНОГ ДЕЛА БРАЧНОГ ДРУГА У ДРУГОМ НАСЛЕДНОМ РЕДУ	89
УСЛОВИ	89
I Материјалноправни услови за примену ових норми	89
II Обим смањења	91
III Лица овлашћена да траже смањење и њихова права	91
НАСЛЕДИВОСТ ПРАВА	93
ПРАВО БРАЧНОГ ДРУГА НА ИЗБОР И НЕНАСЛЕДИВОСТ ПРАВА ИЗБОРА	96
ИЗЈАВА О ИЗБОРУ И ЊЕН ПОНИШТАЈ	98
ПРЕИНАЧЕЊЕ ДОЖИВОТНОГ УЖИВАЊА У РЕНТУ	99

2. ОСТАВИОЧЕВИ РОДИТЕЉИ	100
УСЛОВИ ЗА ПОВЕЋАЊЕ НАСЛЕДНОГ ДЕЛА РОДИТЕЉА	100
I Конституисање доживотног уживања када наслеђују оба родитеља који живе у заједници	101
II Конституисање доживотног уживања када наслеђују оба родитеља који не живе у заједници	101
III Конституисање доживотног уживања када наслеђује само један родитељ	103
IV Рокови у којима се може тражити конституисање доживотног уживања	103
V Начин конституисања доживотног уживања, правна природа доживотног уживања и садржина овог права	103
VI Стицање својине на целој заоставштини од стране оставиочевих родитеља	103
ШТА СУД НАРОЧИТО ЦЕНИ	105
НЕНАСЛЕДИВОСТ ПРАВА	106
I Ненаследивост и непреносивост права	107
II Преиначење и укидање доживотног уживања	107
3. УСВОЈЕНИК	108
УСВОЈЕНИК ИЗ ПОТПУНОГ УСВОЈЕЊА	108
УСВОЈЕНИК ИЗ НЕПОТПУНОГ УСВОЈЕЊА	109
4. УСВОИЛАЦ	113
УСВОИЛАЦ ИЗ ПОТПУНОГ УСВОЈЕЊА	113
УСВОИЛАЦ ИЗ НЕПОТПУНОГ УСВОЈЕЊА	114
III НУЖНИ НАСЛЕДНИЦИ	116
1. ПОЛОЖАЈ НУЖНИХ НАСЛЕДНИКА И ПРИРОДА НУЖНОГ ДЕЛА	116
КО СУ НУЖНИ НАСЛЕДНИЦИ	116
НУЖНИ ДЕО	118
НАМИРЕЊЕ НУЖНИХ НАСЛЕДНИКА И ОДГОВОРНОСТ ЗА ОСТАВИОЧЕВЕ ДУГОВЕ	120
ПОВРЕДА НУЖНОГ ДЕЛА	121
ПРИРОДА ПРАВА НА НУЖНИ ДЕО	123
КО СУ ДУЖНИЦИ НУЖНОГ НАСЛЕДНИКА	127

ПОГОООВАНИ ИСПОРУКОПРИМАЦ	130
СПРАЗМЕРНО СМАЊЕЊЕ ИСПОРУКА НАЛОЖЕНИХ	
ЗАВЕШТАЈНОМ НАСЛЕДНИКУ ИЛИ ИСПОРУКОПРИМЦУ	131
НУЖНИ ДЕО С ТЕРЕТОМ И ПРАВО ИЗБОРА	132
2. ИЗРАЧУНАВАЊЕ НУЖНОГ ДЕЛА	136
УТВРЂИВАЊЕ ВРЕДНОСТИ ЗАОСТАВШТИНЕ НА ОСНОВУ	
КОЈЕ СЕ ИЗРАЧУНАВА НУЖНИ ДЕО	136
ШТА СЕ СМАТРА ПОКЛОНОМ	143
ОДРЕЂИВАЊЕ ВРЕДНОСТИ ПОКЛОНА	144
АКО СЕ ПОКЛОН САСТОЛИ У ОСИГУРАЊУ	146
3. ПРАВИЛА АКО ЈЕ НУЖНИ ДЕО СТВАРНО ПРАВО	147
СМАЊЕЊЕ ЗАВЕШТАЈНИХ РАСПОЛАГАЊА И ВРАЋАЊЕ	
ПОКЛОНА	147
СПРАЗМЕРНО СМАЊЕЊЕ ЗАВЕШТАЈНИХ РАСПОЛАГАЊА	148
ПОГОООВАНА ИСПОРУКА	148
СМАЊЕЊЕ ИСПОРУКА НАЛОЖЕНИХ ЗАВЕШТАЈНОМ	
НАСЛЕДНИКУ ИЛИ ИСПОРУКОПРИМЦУ	149
РЕДОСЛЕД ВРАЋАЊА ПОКЛОНА	150
ПОЛОЖАЈ ПОКЛОНОПРИМЦА КОЈИ ВРАЋА ПОКЛОН	152
4. ЗАСТАРЕЛОСТ ПРАВА	153
АКО ЈЕ НУЖНИ ДЕО ОБЛИГАЦИОНО ПРАВО	153
АКО ЈЕ НУЖНИ ДЕО СТВАРНО ПРАВО	154
5. КО МОЖЕ ЗАХТЕВАТИ НУЖНИ ДЕО И НАСЛЕДИВОСТ	
ПРАВА	155
6. РАЗБАШТИЊЕЊЕ НУЖНИХ НАСЛЕДНИКА	159
А) ИСКЉУЧЕЊЕ НУЖНИХ НАСЛЕДНИКА	159
УЗРОЦИ ИСКЉУЧЕЊА	159
УСЛОВИ ПУНОВАЖНОСТИ ИСКЉУЧЕЊА	163
ПОСЛЕДИЦЕ ИСКЉУЧЕЊА	167
Б) ЛИШЕЊЕ НУЖНИХ НАСЛЕДНИКА	171
IV УРАЧУНАВАЊЕ ПОКЛОНА И ИСПОРУКА У	
НАСЛЕДНИ ДЕО	175
УРАЧУНАВАЊЕ ПОКЛОНА	175
КАДА СЕ ПОКЛОН НЕ УРАЧУНАВА	177

УРАЧУНАВАЊЕ ИСПОРУКЕ	179
КАКО СЕ УРАЧУНАВАЈУ ПОКЛОНИ И ИСПОРУКЕ	179
ПРАВО НАСЛЕДНИКА КОЈИ СЕ ОДРЕКАО НАСЛЕЂА	183
ПОКЛОНИ УЧИЊЕНИ ЛИЦУ УМЕСТО КОГА НАСЛЕДНИК ДОЛАЗИ НА НАСЛЕЂЕ	183
ОДРЕЂИВАЊЕ ВРЕДНОСТИ ПОКЛОНА ПРИ УРАЧУНАВАЊУ	184
АКО СЕ ПОКЛОН САСТОЈИ У ОСИГУРАЊУ	185
УРАЧУНАВАЊЕ НАСЛЕДНИЧКОГ ДУГА	186
УОБИЧАЈЕНИ МАЊИ ПОКЛОНИ	188
ТРОШКОВИ ИЗДРЖАВАЊА НАСЛЕДНИКА	189
КО МОЖЕ ЗАХТЕВАТИ УРАЧУНАВАЊЕ	191
Глава трећа	193
НАСЛЕЂИВАЊЕ НА ОСНОВУ ЗАВЕШТАЊА (ТЕСТАМЕНТА, ПОСЛЕДЊЕ ВОЉЕ)	193
I ЗАВЕШТАЊЕ	193
ПОЈАМ ЗАВЕШТАЊА	193
ЗАВЕШТАЈНА (ТЕСТАМЕНТАЛНА) СПОСОБНОСТ	195
ГУБИТАК СПОСОБНОСТИ ЗА РАСУЂИВАЊЕ ПОСЛЕ САЧИЊЕНОГ ЗАВЕШТАЊА	197
ВОЉА ЗА САЧИЊАВАЊЕ ЗАВЕШТАЊА	201
НАМЕРА ЗА САЧИЊАВАЊЕ ЗАВЕШТАЊА	203
ОБЛИК ЗАВЕШТАЊА	204
II ОБЛИЦИ ЗАВЕШТАЊА	205
1. ВРСТЕ ОБЛИКА	205
А) СВОЈЕРУЧНО ЗАВЕШТАЊЕ	205
Б) ПИСМЕНО ЗАВЕШТАЊЕ ПРЕД СВЕДОЦИМА	209
П Р И М Е Р ПИСМЕНОГ ЗАВЕШТАЊА ПРЕД СВЕДОЦИМА	214
В) СУДСКО ЗАВЕШТАЊЕ	219
САЧИЊАВАЊЕ СУДСКОГ ЗАВЕШТАЊА	219
СУДСКО ЗАВЕШТАЊЕ АКО ЈЕ ЗАВЕШТАЛАЦ У СТАЊУ ДА ГА ПРОЧИТА	219
СУДСКО ЗАВЕШТАЊЕ АКО ЗАВЕШТАЛАЦ НИЈЕ У СТАЊУ ДА ГА ПРОЧИТА	226

АКО ЈЕ ЗАВЕШТАЊЕ САЧИЊЕНО У ДРУТОМ СУДУ	230
ПРИМЕР СУДСКОГ ЗАВЕШТАЊА	230
ПРЕДАВАЊЕ ЗАВЕШТАЊА СУДУ	233
Г) КОНЗУЛАРНО ЗАВЕШТАЊЕ	236
Д) МЕЂУНАРОДНО ЗАВЕШТАЊЕ	237
ПУНОВАЖНОСТ МЕЂУНАРОДНОГ ЗАВЕШТАЊА	237
ОБЛИК МЕЂУНАРОДНОГ ЗАВЕШТАЊА	239
НАДЛЕЖНОСТ ЗА САЧИЊАВАЊЕ МЕЂУНАРОДНОГ ЗАВЕШТАЊА	239
ИЗЈАВА ЗАВЕШТАОЦА	240
ПОТПИСИВАЊЕ МЕЂУНАРОДНОГ ЗАВЕШТАЊА	241
ДАТУМ САЧИЊАВАЊА МЕЂУНАРОДНОГ ЗАВЕШТАЊА	243
ТУМАЧ ПРИ САЧИЊАВАЊУ МЕЂУНАРОДНОГ ЗАВЕШТАЊА	244
ИЗЈАВА О ЧУВАЊУ МЕЂУНАРОДНОГ ЗАВЕШТАЊА	244
ПОТВРДА О МЕЂУНАРОДНОМ ЗАВЕШТАЊУ	245
ОПОЗИВ МЕЂУНАРОДНОГ ЗАВЕШТАЊА	246
ТУМАЧЕЊЕ И ПРИМЕНА ОДРЕДАБА О МЕЂУНАРОДНОМ ЗАВЕШТАЊУ	247
Б) БРОДСКО ЗАВЕШТАЊЕ	248
Е) ВОЈНО ЗАВЕШТАЊЕ	249
Ж) УСМЕНО ЗАВЕШТАЊЕ	251
ДУЖНОСТ СВЕДОКА УСМЕНОГ ЗАВЕШТАЊА	255
2. ПРАВИЛА О ЗАВЕШТАЈНИМ СВЕДОЦИМА	261
КО МОЖЕ БИТИ СВЕДОК	261
КО НЕ МОЖЕ БИТИ СВЕДОК	261
III САДРЖИНА ЗАВЕШТАЊА	264
1. ПОСТАВЉАЊЕ НАСЛЕДНИКА	264
ОДРЕЂЕНОСТ НАСЛЕДНИКА И ДРУГИХ КОРИСНИКА	266
ЗАМЕНА НАСЛЕДНИКА	267
2. ОСТАВЉАЊЕ ИСПОРУКЕ	269
3. РАСПОЛАГАЊЕ У ДОЗВОЉЕНЕ СВРХЕ И ОСНИВАЊЕ ЗАДУЖБИНЕ	269
4. УСЛОВИ И РОКОВИ	271
А) УСЛОВИ	271
КАД СЕ УСЛОВ СМАТРА НЕПОСТОЈЕЋИМ	271

КАД СЕ УСЛОВ СМАТРА ОСТВАРЕНИМ ИЛИ НЕОСТВАРЕНИМ	274
АКО НА МЕСТО УСЛОВНО ПОСТАВЉЕНОГ НАСЛЕДНИКА	
ДОЛАЗИ НЕКО ДРУГИ	275
ПОСЕБНА ПРАВИЛА О ОДЛОЖНОМ УСЛОВУ	276
Б) РОКОВИ	277
В) АКО ЈЕ НАСЛЕДНИК ПОСТАВЉЕН ПОД ОДЛОЖНИМ	
УСЛОВОМ ИЛИ РОКОМ	279
АКО СЕ ОДЛОЖНИ УСЛОВ ОСТВАРИ ИЛИ РОК ИСТЕКНЕ	283
АКО СЕ ОДЛОЖНИ УСЛОВ НЕ ОСТВАРИ	284
Г) АКО ЈЕ НАСЛЕДНИК ПОСТАВЉЕН ПОД РАСКИДНИМ	
УСЛОВОМ ИЛИ РОКОМ	285
АКО СЕ РАСКИДНИ УСЛОВ ОСТВАРИ ИЛИ РОК ИСТЕКНЕ	286
АКО СЕ РАСКИДНИ УСЛОВ НЕ ОСТВАРИ	288
5. НАЛОЗИ	291
НЕИСПУЊЕЊЕ НАЛОГА	296
6. ТУМАЧЕЊЕ ЗАВЕШТАЊА	300
А) ПРИПАДАЊЕ НАСЛЕДСТВА	302
АКО ЈЕ ПОСТАВЉЕН САМО ЈЕДАН НАСЛЕДНИК	302
АКО ЈЕ ПОСТАВЉЕНО ВИШЕ НАСЛЕДНИКА А НИСУ	
ОДРЕЂЕНИ ДЕЛОВИ	302
АКО ЈЕ ПОСТАВЉЕНО ВИШЕ НАСЛЕДНИКА СА	
ОДРЕЂЕНИМ ДЕЛОВИМА	303
АКО СУ ЈЕДНИ НАСЛЕДНИЦИ ПОСТАВЉЕНИ С ДЕЛОВИМА,	
А ДРУГИ БЕЗ ДЕЛОВА	303
Б) ПРИРАШТАЈ	306
IV ИСПОРУКА	307
1. ОПШТА ПРАВИЛА	307
САДРЖИНА ИСПОРУКЕ	307
ПОДИСПОРУКА	312
НАМИРЕЊЕ ПОВЕРИЛАЦА ПРЕ ИСПОРУКОПРИМАЦА	312
СМАЊЕЊЕ ИСПОРУКА И НАЛОГА	313
КО СУ ДУЖНИЦИ ИСПОРУКЕ	317
ПРАВО ИСПОРУКОПРИМЦА АКО ДУЖНИК ИСПОРУКЕ	
НЕ НАСЛЕДИ	318

ОДГОВОРНОСТ ИСПОРУКОПРИМЦА ЗА ДУГОВЕ	
ЗАВЕШТАОЦА	320
КАДА ИСПОРУКА ПАДА	320
2. ПОСЕБНЕ ВРСТЕ ИСПОРУКЕ	325
ИСПОРУКА ОСТАВЉЕНА ЗАВЕШТАОЧЕВОМ ПОВЕРИОЦУ	325
ИСПОРУКА ОСТАВЉЕНА ЗАВЕШТАОЧЕВОМ ДУЖНИКУ	327
ИСПОРУКА ЗАВЕШТАОЧЕВОГ ПОТРАЖИВАЊА	327
ИСПОРУКА СТВАРИ ОДРЕЂЕНИХ ПО РОДУ	328
3. ЗАСТАРЕЛОСТ ИСПОРУКЕ	329
V НЕВАЖНОСТ ЗАВЕШТАЊА	331
1. НИШТАВОСТ ЗАВЕШТАЊА	332
НИШТАВОСТ ЗАВЕШТАЊА ЗБОГ ПОВРЕДЕ ПРИНУДНИХ	
ПРОПИСА, ЈАВНОГ ПОРЕТКА ИЛИ ДОБРИХ ОБИЧАЈА	332
НИШТАВОСТ ЗАВЕШТАЊА ЗБОГ ЗАВЕШТАЈНЕ	
НЕСПОСОБНОСТИ	333
НИШТАВОСТ ФАЛСИФИКОВАНОГ ЗАВЕШТАЊА	334
ДЕЛИМИЧНА НИШТАВОСТ ЗАВЕШТАЊА	336
ИСТИЦАЊЕ НИШТАВОСТИ	342
НЕОГРАНИЧЕНО ИСТИЦАЊЕ НИШТАВОСТИ	343
ПОСЛЕДИЦЕ НИШТАВОСТИ ЗАВЕШТАЊА	345
2. РУШЉИВОСТ ЗАВЕШТАЊА	347
КАДА ЈЕ ЗАВЕШТАЊЕ РУШЉИВО	347
КО МОЖЕ ЗАХТЕВАТИ ПОНИШТАЈ ЗАВЕШТАЊА ЗБОГ	
РУШЉИВОСТИ	348
РУШЉИВОСТ ЗАВЕШТАЊА ЗБОГ ЗАВЕШТАЈНЕ	
НЕСПОСОБНОСТИ	351
РУШЉИВОСТ ЗАВЕШТАЊА ЗБОГ МАНА	
ЗАВЕШТАОЧЕВЕ ВОЉЕ	352
РУШЉИВОСТ ЗАВЕШТАЊА ЗБОГ ПОВРЕДЕ	
ОБЛИКА ЗАВЕШТАЊА	357
I Недостаци везани за својеручно завештање	358
II Недостаци везани за писмено завештање пред сведоцима	358
III Недостаци везани за судско завештање	360
IV Недостаци везани за конзуларно завештање	361

V Недостаци везани за међународно завештање	362
VI Недостаци везани за бродско завештање	363
VII Недостаци везани за војно завештање	363
VIII Недостаци везани за усмено завештање	363
РОК ЗА ПОНИШТАЈ ЗАВЕШТАЊА ЗБОГ ЗАВЕШТАЈНЕ НЕСПОСОБНОСТИ И МАНА ВОЉЕ	364
РОК ЗА ПОНИШТАЈ ЗАВЕШТАЊА ЗБОГ ПОВРЕДЕ ОБЛИКА	368
VI ДОКАЗИВАЊЕ УНИШТЕНОГ, ИЗГУБЉЕНОГ ИЛИ СКРИВЕНОГ ЗАВЕШТАЊА	371
VII ИЗВРШИОЦИ ЗАВЕШТАЊА	375
ОДРЕЂИВАЊЕ ИЗВРШИОЦА ЗАВЕШТАЊА	375
ДУЖНОСТИ ИЗВРШИОЦА ЗАВЕШТАЊА	377
ПОЛАГАЊЕ РАЧУНА И НАГРАДА ИЗВРШИОЦУ	380
ОПОЗИВ ИЗВРШИОЦА ЗАВЕШТАЊА	381
VIII ОПОЗИВ ЗАВЕШТАЊА	382
ПОЈАМ ОПОЗИВА	382
ОДНОС РАНИЈЕГ И ДОЦНИЈЕГ ЗАВЕШТАЊА	384
РАСПОЛАГАЊЕ ИНДИВИДУАЛНО ОДРЕЂЕНОМ СТВАРИ ИЛИ ПРАВОМ	385
Глава четврта	389
УГОВОРИ У НАСЛЕДНОМ ПРАВУ	389
I УГОВОР О НАСЛЕЂИВАЊУ И УГОВОР О БУДУЋЕМ НАСЛЕДСТВУ ИЛИ ИСПОРУЦИ	389
НИШТАВОСТ УГОВОРА О НАСЛЕЂИВАЊУ	389
НИШТАВОСТ УГОВОРА О БУДУЋЕМ НАСЛЕДСТВУ ИЛИ ИСПОРУЦИ	390
НИШТАВОСТ УГОВОРА О САДРЖИНИ ЗАВЕШТАЊА	390
II УГОВОР О УСТУПАЊУ И РАСПОДЕЛИ ИМОВИНЕ ЗА ЖИВОТА	391
УСЛОВИ ПУНОВАЖНОСТИ УГОВОРА	392
ОБЛИК	394
ПРЕДМЕТ УГОВОРА	398
УСТУПЉЕНА ИМОВИНА НЕ УЛАЗИ У ЗАОСТАВШТИНУ	400
КАД СЕ УСТУПЉЕНИ ДЕЛОВИ СМАТРАЈУ КАО ПОКЛОН	400

ЗАДРЖАВАЊЕ РАЗНИХ ПРАВА	402
ПРАВО УСТУПИОЧЕВОГ БРАЧНОГ ДРУГА	405
ДУГОВИ УСТУПИОЧЕВИ И ПОБИЈАЊЕ УСТУПАЊА	406
ОБАВЕЗА ЈЕМСТВА	408
ОПОЗИВ	408
I Опште напомене	408
II Правна природа уговора	408
III Раскид уговора о уступању и расподели када је он (по својој садржини) добротин правни посао	410
IV Раскид уговора о уступању и расподели, када он има обележја уговора о доживотном издржавању	413
V Раскид уговора о уступању и расподели када он има обележја уговора о ренти	413
VI Раскид уговора о уступању и расподели у случајевима када се прималац имовине обавезао на давање какве накнаде уступиоцу или на исплату уступичевих дугова	414
ПРАВО ПОТОМКА ПОСЛЕ ОПОЗИВА	416
УГОВОР О ДОЖИВОТНОМ ИЗДРЖАВАЊУ	417
ПОЈАМ УГОВОРА	417
I Опште напомене	418
II Уговорачи у овом уговору	418
III Садржина односа који настаје из овог уговора	421
1. Структура односа насталог из уговора о доживотном издржавању	421
Опште напомене	421
Чињенице које су за уговораче извесне	422
Очекивања уговорача везана за стицање користи из облигационог односа	423
Општи положај уговорача после ступања у облигациони однос	425
IV Правна обележја овог уговора	426
1. Опште напомене	426
2. Уговор о доживотном издржавању је двострано обавезан	426
3. Уговор о доживотном издржавању је теретан	427

4. Уговор о доживотном издржавању је алеаторан	430
5. Уговор о доживотном издржавању је уговор са трајним извршењем обавезе	435
6. Уговор о доживотном издржавању је уговор који се закључује с обзиром на посебна својства личности уговарача	436
7. Уговор о доживотном издржавању је формалан	438
8. Уговор о доживотном издржавању је облигациони уговор посебне врсте	438
9. Однос уговора о доживотном издржавању према уговору о доживотној ренти	438
V Права и обавезе које произилазе из овог уговора	439
1. Обавезе даваоца издржавања	439
2. Обавезе примаоца издржавања	441
VI Имовина која може бити обухваћена уговором	441
ОБЛИК	448
ПОСЕБАН СЛУЧАЈ НИШТАВОСТИ УГОВОРА	450
ДОЖИВОТНО ИЗДРЖАВАЊЕ ВИШЕ ЛИЦА	451
ДОЖИВОТНО ИЗДРЖАВАЊЕ У КОРИСТ ТРЕЋЕГ ЛИЦА	452
ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ ПРАВА ИЗ УГОВОРА	455
НЕПРЕНОСИВОСТ ПРАВА	456
РАСКИД УГОВОРА ЗБОГ ПОРЕМЕЋЕНИХ ОДНОСА	457
I Опште напомене	458
II Попемећај односа	458
III Накнада за примљена давања и услуге	462
IV Права трећег лица	462
РАСКИД УГОВОРА ЗБОГ ПРОМЕЊЕНИХ ОКОЛНОСТИ	465
I Општа разматрања о промењеним околностима	466
II Услови примене клаузуле промењених околности на уговор о доживотном издржавању у нашем праву	468
III Промена околности везаних за положај даваоца издржавања	472
IV Промена околности везаних за положај примаоца издржавања	474
V Измена уговора због промене околности	474
VI Преиначење права примаоца издржавања у доживотну ренту	476
VII Раскид уговора о доживотном издржавању због промењених околности	477
	631

РАСКИД УГОВОРА О ДОЖИВОТНОМ ИЗДРЖАВАЊУ ЗБОГ НЕИСПУЊЕЊА ОБАВЕЗА ИЛИ НЕУРЕДНОГ ИСПУЊЕЊА	479
I Опште напомене	479
II Значај кривице дужника при неиспуњењу или неуредном испуњењу обавеза у регулисању раскида уговора због неиспуњења обавеза	479
1. Уводне напомене	479
2. Одређивање значаја и улоге кривице	
3. Значај кривице дужника за стицање права да се захтева испуњење уговорних обавеза и принудно извршење	481
4. Значај кривице дужника за стицање права на раскид уговора због неиспуњења	481
5. Значај кривице дужника за стицање права на накнаду штете због неиспуњења или неуредног испуњења	484
6. Значај кривице за стицање права на повраћај датог и накнаду користи стечених од датог	485
II Утицај алеаторности уговора на регулисање раскида уговора због неиспуњења обавезе	485
III Претходна питања код утврђивања основаности раскида уговора због неиспуњења обавеза	486
IV Општа правила облигационог права о раскиду уговора због неиспуњења обавеза и њихова примена у регулисању раскида уговора о доживотном издржавању због неиспуњења	488
1. Рок испуњења обавеза и давање накнадног рока	488
2. Правила о раскидању уговора са узастопним обавезама	489
V Неуредно испуњење и његове последице на уговор	490
1. Квантитативни и квалитативни недостаци чинидби	490
2. Неизвршење чинидби у одговарајућем року	492
VI Раскид уговора због неиспуњења обавеза у случају убиства једног уговорача од стране другог	493
VII Детаљнија анализа обавеза даваоца издржавања	494
1. Врсте обавеза на страни даваоца издржавања	494
2. Обавеза обезбеђења исхране	495
1) Квантитативне и квалитативне карактеристике чинидби	495

2) Доследост чинидби и значај извршења у одређеном року	497
3) Место извршења чинидби	498
4) Потреба личног извршења чинидби од стране даваоца	499
5) Последице неиспуњења и неуредног испуњења обавезе	500
3. Обавеза обезбеђења стана	500
1) Опште напомене	500
2) Врсте чинидби у оквиру ове обавезе	501
3) Квантитативне и квалитативне карактеристике чинидби	501
4) Доследост чинидби и значај извршења у одређеном року	504
5) Место извршења чинидби	505
6) Потреба личног извршења чинидби од стране даваоца	505
7) Последице неиспуњења или неуредног испуњења обавезе	505
4. Обавеза обезбеђења одеће и обуће	506
1) Квантитативне и квалитативне карактеристике чинидби	506
2) Доследост чинидби и значај извршења у одређеном року	506
3) Место извршења чинидби	507
4) Потреба личног извршења чинидби од стране даваоца	507
5) Последице неиспуњења или неуредног испуњења обавезе	508
5. Обавеза обезбеђења лечења	508
1) Опште напомене	508
2) Квантитативне и квалитативне карактеристике чинидби	508
3) Доследост чинидби и значај извршења у одређеном року	510
	633

4) Место извршења чинидби	511
5) Потреба личног извршења чинидби од стране даваоца	511
6) Последице неиспуњења или неуредног испуњења обавезе	512
6. Обавеза обезбеђења потребне неге	512
1) Врсте чинидби	512
2) Квантитативне и квалитативне карактеристике чинидби	513
3) Доспелост чинидби и значај извршења у одређеном року	515
4) Место извршења чинидби	515
5) Потреба личног извршења чинидби од стране даваоца	516
6) Последице неиспуњења или неуредног испуњења обавезе	516
7. Обавеза пружања пажње	516
1) Опште напомене	516
2) Квантитативне и квалитативне карактеристике чинидби	517
3) Доспелост чинидби и значај извршења у одређеном року	519
4) Место извршења чинидби	519
5) Потреба личног извршења чинидби од стране даваоца	519
6) Последице неиспуњења или неуредног испуњења обавезе	520
8. Обавеза заснивања и одржавања заједнице живота са примаоцем	522
1) Општа разматрања	522
2) Квантитативне и квалитативне карактеристике обавезе	522
3) Доспелост обавезе и значај испуњења у одређеном року	523

4) Место испуњења обавезе	523
5) Потреба личног испуњења од стране даваоца и лица која улазе у заједницу	524
6) Последице неиспуњења обавезе	525
9. Обавеза да се примаоцу омогући подмирење културних потреба	525
1) Квантитативне и квалитативне карактеристике чинидби	525
2) Доспелост чинидби и значај извршења у одређеном року	526
3) Место извршења чинидби	527
4) Потреба личног извршења чинидби од стране даваоца	527
5) Последице неиспуњења или неуредног испуњења обавезе	527
10. Обавеза обезбеђења новца примаоцу за свакодневне ситне потребе	528
1) Квантитативне карактеристике чинидби	528
2) Доспелост чинидби и значај извршења у одређеном року	528
3) Место извршења чинидби	529
4) Потребе личног извршења чинидби од стране даваоца издржавања	529
5) Последице неиспуњења обавезе	529
11. Обавеза вођења примаочевог пољопривредног газдинства или примаочеве радње	530
1) Уводне напомене	530
2) Квантитативне и квалитативне карактеристике чинидби	531
3) Доспелост чинидби и значај извршења у одређеном року	531
4) Место извршења чинидби	531
5) Потреба личног извршења чинидби од стране даваоца	531

6) Последице неиспуњења или неуредног испуњења обавезе	532
12. Обавеза обављања сахране примаоца и сношења трошкова сахране	532
1) Квантитативне и квалитативне карактеристике чинидби	532
2) Доспелост чинидби и значај извршења у одређеном року	533
3) Место извршења чинидби	534
4) Потреба личног извршења чинидби од стране даваоца	534
5) Последице неиспуњења обавезе	534
13. Обавеза издавања подушја	535
1) Уводне напомене	535
2) Квантитативне и квалитативне карактеристике чинидби	536
3) Доспелост чинидби и значај извршења у одређеном року	536
4) Место извршења чинидби	536
5) Потреба личног извршења чинидби од стране даваоца	536
6) Последице неиспуњења обавезе	536
14. Обавеза подизања надгробног споменика примаоцу	537
1) Квантитативне и квалитативне карактеристике чинидби	537
2) Доспелост чинидби и значај извршења у одређеном року	537
3) Место извршења чинидби	538
4) Потреба личног извршења чинидби од стране даваоца	538
5) Последице неиспуњења обавезе	538
VIII Детаљнија анализа обавеза примаоца издржавања	539
1. Обавеза уступања ствари и права даваоцу	539
2. Обавеза сарадње са даваоцем при испуњењу даваочевих обавеза	540

3. Обавеза заснивања заједнице живота са даваоцем	541
ПРАВО ЗАКОНСКИХ НАСЛЕДНИКА ПРИМАОЦА	
ИЗДРЖАВАЊА	544
СМРТ ДАВАОЦА ИЗДРЖАВАЊА	549
СПОРАЗУМНИ РАСКИД УГОВОРА О ДОЖИВОТНОМ	
ИЗДРЖАВАЊУ	553
ПОСЛЕДИЦЕ КОЈЕ НАСТАЈУ У СЛУЧАЈУ РАСКИДА УГОВОРА	
О ДОЖИВОТНОМ ИЗДРЖАВАЊУ	554
I Опште напомене	554
II Право (обавеза) на повраћај датог	555
III Обавеза накнаде штете у случају раскида уговора	556
IV Обавеза уговорача да се исели из стамбених просторија	
које је добио на коришћење по уговору	557
НАЧИН ОСТВАРИВАЊА РАСКИДА УГОВОРА О ДОЖИВОТНОМ	
ИЗДРЖАВАЊУ	558
ЛИЦА КОЈА МОГУ ТРАЖИТИ РАСКИД УГОВОРА О	
ДОЖИВОТНОМ ИЗДРЖАВАЊУ (АКТИВНА ЛЕГИТИМАЦИЈА	
ЗА ТРАЖЕЊЕ РАСКИДА)	559
I Опште напомене	559
II Право уговорача да траже раскид уговора	560
III Право наследника уговорача да траже раскид уговора	560
ПИТАЊЕ ПРЕСУЂЕНЕ СТВАРИ У СПОРОВИМА ЗА РАСКИД	
УГОВОРА О ДОЖИВОТНОМ ИЗДРЖАВАЊУ	563
Глава пета	564
ПРЕЛАЗАК ЗАОСТАВШТИНЕ НА НАСЛЕДНИКЕ	564
I ОТВАРАЊЕ НАСЛЕЂА	564
СМРТ И ПРОГЛАШЕЊЕ ЛИЦА ЗА УМРЛО	564
I Наступање смрти физичког лица	564
II Проглашење лица за умрло	565
КАДА СЕ ОТВАРА НАСЛЕЂЕ ЛИЦА ПРОГЛАШЕНОГ ЗА	
УМРЛО И ПОЧЕТАК ТОКА РОКОВА	565
I Значај утврђивања тачног дана и часа смрти оставиоца	566
II Утврђивање тачног дана и часа наступања фктичке (биолошке)	
смрти физичког лица	566

III Утврђивање тачног дана и часа смрти лица која су умрла у истој несрећи (коморијената)	567
IV Одређивање дана отварања наслеђа и почетак тока рокова у случају проглашења лица за умрло	567
ПОСТУПАК СА ЗАОСТАВШТИНОМ АКО СУ НАСЛЕДНИЦИ НЕПОЗНАТИ	569
СТАРАЛАЦ ЗАОСТАВШТИНЕ	571
II СТИЦАЊЕ ЗАОСТАВШТИНЕ	574
1. ПРЕЛАЗАК ЗАОСТАВШТИНЕ НА НАСЛЕДНИКЕ	574
А) ОДРИЦАЊЕ ОД НАСЛЕЂА	575
ПРИРОДА ИЗЈАВЕ О ОДРИЦАЊУ И ЊЕН ПОНИШТАЈ	577
НАСЛЕЂИВАЊЕ ПРАВА НА ОДРИЦАЊЕ ОД НАСЛЕЂА	580
ОДРИЦАЊЕ У КОРИСТ ОДРЕЂЕНОГ НАСЛЕДНИКА	580
КО СЕ НЕ МОЖЕ ОДРЕЂИ НАСЛЕЂА	582
ОДРИЦАЊЕ ОД НАСЛЕЂА КОЈЕ НИЈЕ ОТВОРЕНО	582
Б) ПРИЈЕМ НАСЛЕЂА	583
ПРЕЂУТНИ ПРИЈЕМ НАСЛЕЂА	583
АКО ЈЕ ДАТА ИЗЈАВА О ПРИЈЕМУ НАСЛЕЂА	584
2. НЕЗАСТАРИВОСТ ПРАВА НА ЗАХТЕВАЊЕ ЗАОСТАВШТИНЕ	585
III ОДГОВОРНОСТ НАСЛЕДНИКА ЗА ДУГОВЕ ОСТАВИОЧЕВЕ	589
ОБИМ НАСЛЕДНИКОВЕ ОДГОВОРНОСТИ ЗА ДУГОВЕ	589
ОДГОВОРНОСТ СА НАСЛЕДНИКА	590
ОДВАЈАЊЕ ЗАОСТАВШТИНЕ	591
IV ДЕОБА НАСЛЕДСТВА	595
ПРАВО НА ДЕОБУ	595
I Основна правила	596
II Деоба по споразуму наследника	597
III Судска деоба	598
НАСЛЕДНИЧКА ЗАЈЕДНИЦА	601
УСТУПАЊЕ НАСЛЕДНОГ ДЕЛА ПРЕ ДЕОБЕ	601
ПРАВО НАСЛЕДНИКА КОЈИ ЈЕ ЖИВЕО ИЛИ ПРИВРЕЂИВАО У ЗАЈЕДНИЦИ СА ОСТАВИОЦЕМ	605
ДЕОБА ПРЕДМЕТА ДОМАЋИНСТВА	607

ОБАВЕЗА ЗАШТИТЕ МЕЂУ НАСЛЕДНИЦИМА ПОСЛЕ ДЕОБЕ	608
Глава шеста	610
ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ	610
УГОВОР О УСТУПАЊУ И РАСПОДЕЛИ ИМОВИНЕ ЗА ЖИВОТА	612
УГОВОР О ДОЖИВОТНОМ ИЗДРЖАВАЊУ	614
РЕГИСТАР ПОЛМОВА	616

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

347.65/.68(497.11)(094.5.072)
340.142:347.65/.68(497.11)

СВОРЦАН, Слободан Н.

Коментар Закона о наслеђивању Србије :
са судском праксом / Слободан Н. Сворцан. -
1. изд. - Крагујевац : Правни факултет,
2004 (Краљево : Офсет-прес). - 633 стр.
; 21 cm

Тираж 1.000.

а) Наслеђивање - Србија - Законски прописи
б) Судска пракса - Наследно право -
Србија

ISBN 86-80765-54-6

COBISS.SR-ID 115508492